

OPEN BRIEVEN VAN DE FRONTBEWEGING, gestencilde of gedrukte clandestiene manifesten van de Frontbeweging, tussen 11 juli 1917 en 11 juli 1918 aan het front verspreid.

Het gaat om:

1) *Open brief aan den koning van België, Albert I* (11 juli 1917), in overleg met een aantal voormannen opgesteld door **Adiel Debeuckelaere**. Het was een eerste uitvoerige aanklacht betreffende de taaltoestanden in het leger waarbij het wantrouwen tegenover de militaire oversten, de pers en de regering duidelijk werd uitgesproken. Er werd gerekend op de koning om deze evolutie te keren.

2) Een tweede *Brief aan koning Albert* (opgesteld op verzoek van de leiding van de Frontbeweging door **Cyriel Verschaeve**, augustus 1917) laakte bitter de repressieve reacties van de militaire overheid op de eerste brief.

3) *Brief aan Zijne Eminentie Kardinaal Mercier*, opgesteld door Verschaeve in september 1917, was een beleefd pleidooi voor bestuurlijke scheiding.

4) *Vlaanderens Dageraad aan den IJzer* werd opgesteld door **Filip de Pillecyn** en **Hendrik Borginon** in oktober 1917. Dit was een uitvoerige voorstelling van het politiek programma van de Frontbeweging. België werd niet afgeschreven maar Vlaanderen moest over een verregaande zelfstandigheid beschikken.

5) *Brief aan de Verbondene Grootmachten* werd opgesteld door Verschaeve in december 1917. Het was een pleidooi voor bestuurlijke zelfstandigheid, met

een beroep op het geallieerde oorlogsdoel: de vrijheid der kleine volkeren. De geallieerden moesten een tegengewicht bieden voor de Duitsers die de activisten steunden.

6) *Kort begrip van de Vlaamsche Beweging*, ook genoemd *Catechismus van de Vlaamsche Beweging* werd opgesteld – officieel buiten het weten van de leiding van de Frontbeweging – door Verschaeve, vermoedelijk in januari 1918. Dit was een interpretatie van geschiedenis en doelstellingen van de V.B. in erg radicale zin waarbij veel begrip werd opgebracht voor de activisten en de Duitse hulp die “niets dan een bestuursmaatregel” werd geacht. De oorlogstijd was de meest geschikte periode om Vlaams zelfbestuur binnen een Belgische bondstaat af te dwingen.

7) *Open brief aan Generaal Bernheim* was een vermoedelijk in januari 1918 verschenen dreigbrief. De zeer onpopulaire Louis Bernheim werd verantwoordelijk geacht voor de harde repressie tegen de **flaminganten** in zijn divisie. Hij werd bedreigd met een massale opstand vanwege de troepen als hij zijn repressie zou doordrijven tot het gebruik van wapens.

8) *Vlaamsche Soldaten*. Over het “Proces van de 6e Legerafdeling”, 18 februari 1918, was een steunbetuiging aan de gedaagde **Lode de Boninge** en zijn kameraden; met de bedreiging dat de Frontbeweging desnoods naar het wapen van de gewelddadige opstand zou grijpen.

9) *Vlaamsche Soldaten*. Een balans van één jaar Vlaamse agitatie aan het front naar aanleiding van de Vlaamse feestdag op 11 juli 1918 was een terugblik op de actie van één jaar, sinds het verschijnen van de eerste *Open brief aan den koning van België*, Albert I. De balans was niet positief maar de Vlaamse macht van het IJzerleger stond gereed voor de toekomst.

LITERATUUR: *Open Brieven en vertoogschriften van de Vlaamsche Frontbeweging (1917-1918)*, 1939.

ILLUSTRATIE(S), zie: Frontbeweging.

LUC VANDEWEYER